

12 ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA

TEMAT NUMERU:

GREEN WASHING

Cel 12 Zrównoważonego Rozwoju: Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja

Czy „eko”, „bio”, „naturalny” zawsze oznacza przyjazny środowisku? Przedsiębiorcy wiedzą, że współcześni konsumenci są dość wrażliwi na kwestie środowiskowe, a zagadnienie wpływu na środowisko, korzystania z naturalnych składników czy redukcji zanieczyszczeń może być ważnym czynnikiem konsumenckich decyzji zakupowych. Problem jednak w tym, że określenia takie jak „eko”, „naturalne”, „przyjazne środowisku”, „organiczne” i „zrównoważone” są często w marketingu nadużywane lub wręcz używane bezzasadnie (bo nie znajdują potwierdzenia w rzeczywistości).

RZECZOWO W TEMACIE

DR HAB. AGATA JURKOWSKA-GOMUŁKA, PROF. WSIiZ

Komunikaty marketingowe, które podkreślają ekologiczny wymiar produktów czy usług, mogą być już dziś uznane za nieuczciwe praktyki rynkowe, jeśli tylko nie mają one nic (albo niewiele) wspólnego z rzeczywistością.

Organy zajmujące się ochroną konsumentów, jak i organizacje konsumenckie na całym świecie, już od kilku lat prowadzą, z coraz większymi sukcesami, walkę z tzw. **ekościemą**. Również w Polsce **Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów** zajął się nieuzasadnioną komunikacją środowiskową bardzo znanych przedsiębiorców z sektora logistyki i transportu, handlu internetowego i mody. Jeśli zarzuty się potwierdzą, to UOKiK może na tych przedsiębiorców nałożyć **karę finansową w wysokości nawet do 10% obrotów** z roku poprzedzającego wydanie decyzji.

Interwencja UOKiK pozwoli nie tylko wyeliminować te istniejące już nieuczciwe praktyki, ale wywoła także u innych przedsiębiorców konieczność włączenia zagadnienia greenwashingu (pseudoeologicznego marketingu) do decyzji marketingowych. Wreszcie, interwencje UOKiK pozwolą zwrócić uwagę konsumentów i uwrażliwić ich na „zielony” marketing.

¹ SW Research, Greenwashing pod lupą

² Akademia ESG, Co to jest greenwashing? Przykłady i regulacje prawne

³ Przewodnik Greenwashingu – Prawo. Konsument. Dobre praktyki.

W UE istnieje aż

230

dobrowolnych
OZNAKOWAŃ
EKOLOGICZNYCH,

ponad **900**

SYSTEMÓW
ETYKIETOWANIA
w obszarze żywności

i ponad

100

ETYKIET
zielonej energii*

CO₂
NEUTRAL

*Często nie wymagają one konkretnych danych bądź działań, są po prostu **zielonym stemplem**, czyli **greenwashingiem!**

Od marca
2024 r.
działa dyrektywa
**CONSUMER
EMPOWERMENT**,
przeciwdziałająca
greenwashingowi,
a nowe przepisy mają
zacząć obowiązywać od
27 września 2026 r.³

UOKiK w Polsce
prowadzi

17 POSTĘPOWAŃ
WYJAŚNIAJĄCYCH

w sprawie stosowania praktyk greenwashingowych przez firmy z różnych branż: **odzieżowej, kosmetycznej, platform handlowych czy firm spedycyjnych**²

**NATURAL
PRODUCT**

60%
POLAKÓW

deklaruje
pozytywne podejście
do reklam z elementami
ekologicznymi³,

80%

**SKLEPÓW
INTERNETOWYCH
I REKLAM**

Z danych Komisji
Europejskiej wynika, że

zawiera informacje o wpływie
produktów na środowisko,
co równa się „**oświadczeniom
ekologicznym**”,

natomiast **39%**

respondentów twierdzi,
że przyczyniają się
do **wzrostu świadomości**
na temat problemów środowiskowych³

6/10

Blisko
KONSUMENTÓW

z żalem przyznaje, że **kwestie
środowiska i ekologii** są dla
nich ważne,

ale **nie stać ich na kosztowne,
bardziej ekologiczne produkty
i usługi**⁴

Jednym
z **flagowych przykładów**
greenwashingu jest

FAST FASHION

omawiane w jednym
z poprzednich numerów
newslettera

natomiast
56%
KONSUMENTÓW
UE spotkało się
z wprowadzającymi
w błąd oświadczeniami
ekologicznymi³

36% **konsumentów**
uważa, że producenci

z **branży kosmetycznej** powinni
ponosić surowsze kary za stosowanie
greenwashingowych praktyk³

**BRANŻA
MODOWA**

często działa
w duchu fast fashion,
wypuszczając kilka kolekcji
rocznie, niektórym z nich
nadając tytuł „**eco**” z uwagi
na wykorzystanie
organicznej bawełny
czy recyklingowanego
poliestru

³ Przewodnik Greenwashingu – Prawo. Konsument. Dobre praktyki.

⁴ <https://swresearch.pl/raporty/ekobarometr-pelna-wersja-raportu-z-szostego-pomiaru>

CZYM JEST GREENWASHING?

To komunikowanie niepełnych, wprowadzających w błąd lub nieprawdziwych informacji na temat wpływu produktu, firmy lub usługi na środowisko.

W Polsce takie praktyki najczęściej określa się mianem „ekościemy”, „ekokłamstwa” lub „zielonego kłamstwa”, co najlepiej oddaje charakter zjawiska pozorowania proekologicznych działań przez podmioty gospodarcze⁵

⁵ Raport tematyczny nr 2 W kierunku neutralności klimatycznej. Przegląd wybranych inicjatyw, technologii i zjawisk społeczno-gospodarczych

By łatwiej było **ZIDENTYFIKOWAĆ GREENWASHINGOWE PRAKTYKI**

warto sprawdzić:

- ★ **OPIS ETYKIET** – czy podano konkretne dane? Czy są one raczej ogólne i niejasne?
- ★ czy firma publikuje **RAPORT ESG?**
- ★ czy firma jest **TRANSPARENTNA** co do swoich praktyk środowiskowych i czy łatwo znaleźć szczegółowe informacje na ten temat?
- ★ czy firma używa **OGÓLNIKÓW** i niejasnych terminów jak „naturalny” czy „przyjazny środowisku”?

NATURAL PRODUCT

TYPOWE STRATEGIE⁶:

- ✗ **NIEJASNE HASŁA**
(jak np. „100% naturalne”),
- ✗ **UŻYWANIE KOLORYSTYKI I SYMBOLI** sugerujących ekologiczność,
- ✗ **PODKREŚLANIE „ZIELONYCH” ASPEKTÓW** przy ignorowaniu innych,
- ✗ **BRAK DOWODÓW** i odpowiednich certyfikatów.

⁶ <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/85875:greenwashing-zielony-nie-zawsze-jest-ekologiczny>

eco

100%
ECO

ORGANIC

ECO

FRIENDLY

SZEŚĆ GRZECHÓW GŁÓWNYCH GREENWASHINGU⁷

1. UKRYTY KOMPROMIS 57% NIEUCZLIWYCH PRAKTYK

Sugerowanie, że produkt jest ekologiczny na podstawie jednej fizycznej cechy (np. papier do opakowania niebezpiecznej dla środowiska substancji pozyskano z recyklingu) lub wybranych właściwości, pomijając całościowy obraz (np. „wybielacz bez chloru” – pomimo braku tego pierwiastka użycie go ma negatywne oddziaływanie na środowisko).

2. BRAK DOWODU 26% NIEUCZLIWYCH PRAKTYK

Wszelkiego rodzaju reklama wokół towarów i usług, której prawdziwości nie da się udowodnić (np. informacja zawarta na kosmetykach o tym, że nie były one testowane na zwierzętach bez żadnego pokrycia w formie certyfikatu lub pozytywnej opinii niezależnej organizacji).

3. NIEJASNA KOMUNIKACJA 11% NIEUCZLIWYCH PRAKTYK

Brak szczegółowości w przekazie marketingowym, celowe użycie ogólników do opisu produktu takich jak: „nie zawiera chemii” lub „wyprodukowano z naturalnych składników”. Oba stwierdzenia są poprawne w znaczeniu gramatycznym, ale nie wiadomo, co oznaczają: „naturalność składników” może oznaczać wszystko i nic – arsenik dla przykładu jest naturalny i trujący jednocześnie.

4. NIEISTOTNE FAKTY 4% NIEUCZLIWYCH PRAKTYK

Opieranie strategii marketingowej na stwierdzeniach, które są prawdziwe, jednak nie mają żadnego znaczenia dla konsumenta w przypadku chęci sprawdzenia, czy produkt rzeczywiście jest ekologiczny (np. potwierdzenie certyfikatem, że towar nie zawiera freonów – żaden produkt nie zawiera freonów, ponieważ od 1987 roku stopniowo wycofywano je z powszechnego użycia jako główny czynnik powiększającej się dziury ozonowej).

5. MNIEJSZE ZŁO 1% NIEUCZLIWYCH PRAKTYK

Proekologiczne hasła i zabiegi wizualne towarzyszące pojedynczym produktom (nawet prawdziwe) z nieekologicznej branży (np. zawsze lepiej będzie wybrać mniej szkodliwy dla środowiska nawóz sztuczny, jednak i tak przyczyniamy się do dalszego rozwoju bardzo nieekologicznego sektora).

6. KŁAMSTWO 1% NIEUCZLIWYCH PRAKTYK

Opis produktów lub usług, który jest sprzeczny z prawdą (np. posługiwanie się certyfikatem ekologicznym, który nie istnieje i nie został nigdzie zarejestrowany).

⁷ Na podstawie badania sporządzonego przez organizację TerraChoice „Sześć grzechów greenwashingu”

12 ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA

EKOLOGIA WYMAGA UCZCIWOŚCI, A FAKTY SĄ WAŻNIEJSZE NIŻ DEKLARACJE

ZIELONY BLOG

05.03.2026 — **Wpływ czynników środowiskowych na rozwój otyłości prostej u dzieci i młodzieży**
dr n. med. Urszula Binduga

Zachęcamy również do zapoznania się z wywiadem z Dyrektora Biura Zrównoważonego Rozwoju WSliZ, dr Karoliną Palimąką, dla Polskiego Radia Rzeszów: **Greenwashing pod lupą. Unia Europejska zaostroża przepisy przeciw „zielonemu kłamstwu”** ↗

Biuro
Zrównoważonego
Rozwoju

**ZIELONY
WSliZ**

Zespół Biura Zrównoważonego Rozwoju
Biuro Zrównoważonego Rozwoju – RA 143
+48 17 866 12 82 / +48 17 866 11 84

Wszelkie sugestie dotyczące Newslettera, w tym propozycje interesujących Państwa tematów i inicjatyw prosimy kierować na adres: bzr@wsiz.edu.pl

Autor: Dominik Kamiński

